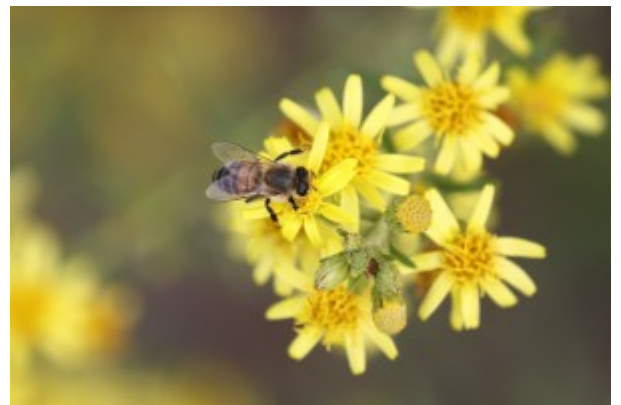

טיין דביק *Dittrichia viscosa* פורח בצידי דרכים בחבל הים-תיכוני (אוקטובר 2015)

כתב: אבי שמידע

טיין דביק *Dittrichia viscosa* הוא שיח מסועף שעליו דביקים ומכאן שמו. **טיין דביק** הפך בשישים השנה האחרונות לצמח שפריחתו היא הבולטת ביותר בסתיו בכל רחבי החבל הים-תיכוני. בעבר הלא רחוק, היה ה**טיין הדביק** מוגבל בתפוצתו לשולי מקווי מים לחים אשר גדוניהם הגבוהות מתייבשות בסוף הקיץ. כלומר פריחתו המאוחרת בסתיו בבית-גידולו הראשוני (מעיינות וגדות נחל גבוהות) מאפיינת את כלל בתי הגידול הלחים בארץ ובעולם. אולם מאז שנות החמישים של המאה הקודמת, עם פריצת מאות קילומטר של דרכים וכבישים, התפשט ה**טיין הדביק** לצידי דרכים ומעונות מופרעים. בבתי-גידול אלה החסרים תחרות בשנים הראשונות להתהוותם, הטיין נובט רק בתחילת האביב (ולא בתחילת החורף כמו כל שאר צמחי ארצנו) ומצליח לנצל את הלחות בקרקע על ידי העמקת שורשיו.

טיין דביק: תפרחות מבוקרות ע"י דבורה. צילם: צוקר ©

ישנם שנים וישנם אזורים בארץ שבהם הפריחה מתחילה כבר בסוף חודש אוגוסט, אך בממוצע שיא הפריחה מתרחש רק באוקטובר. ניתן לראות כי בממוצע הפריחה מקדימה במעונות בהרים ומאוחרת בעמקים; כך למשל מתחילה פריחת הטיין קודם באזור גוש-עציון ובאזור הגליל-העליון ורק מאוחר יותר היא מתחילה גם בשפלה ובגבעות הגליל-המערבי. היפוך פריחה זה הנוגד את המהלך הרגיל של הקדמת פריחה במקומות הנמוכים, נובע כנראה מירידת טמפרטורה מוקדמת יותר בהרים המתרחשת רק לאחר מכן במעונות

נמוכים. ככל הנראה, בדומה ל גיאופיטים הפורחים בסתיו, האות הסביבתי המפעיל את הפריחה הוא ירידת הטמפרטורה. מהלך פריחה כזה טרם תועד משיחים ועשבונים רב-שנתיים.

בישראל גדלים שני מינים של **טיין: טיין דביק וטיין חריף**. למרות שתשומת הלב ניתנת כמעט רק ל**טיין דביק**. הרי שבאזורים קירטוניים בישראל ובמיוחד בגליל, גדל ופורח בעונה זו **טיין חריף** אשר פריחתו איננה בולטת כמו זו של אחיו. ל**טיין חריף** עלים צרים ונוף דליל. מעניין שהוא גדל באותו בית גידול מופרע כמו של ה**טיין הדביק** ואיננו יודעים את הסיבה לתפוצתו הכתמית והנדירה. אוכלוסיות גדולות ומשגשגות נמצא בשולי דרכים המותוות בסלעים קרטוניים בגליל. מין נוסף שבעבר היה כלול בסוג טיין, **בן-טיין בשרני**, הועבר לסוג נפרד ועצמאי. **בן-טיין בשרני** גדל במלחות ובחופי ים.

טיין חריף. עוז גולן ©

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: שמידע א 2015 טיין דביק *Dittrichia viscosa* פורח בצידי דרכים בחבל הים-תיכוני (אוקטובר 2015), "פורחים עכשיו", כתב-עת "כלנית" מספר 2.

<https://www.kalanit.org.il/dittrichia-viscosa-09-2015>